

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Jana Hoňková.

Dostupné ze Školského portálu Karlovarského kraje www.kvkskoly.cz, materiál vznikl v rámci projektu Gymnázia Cheb s názvem Rozvoj školského portálu Karlovarského kraje

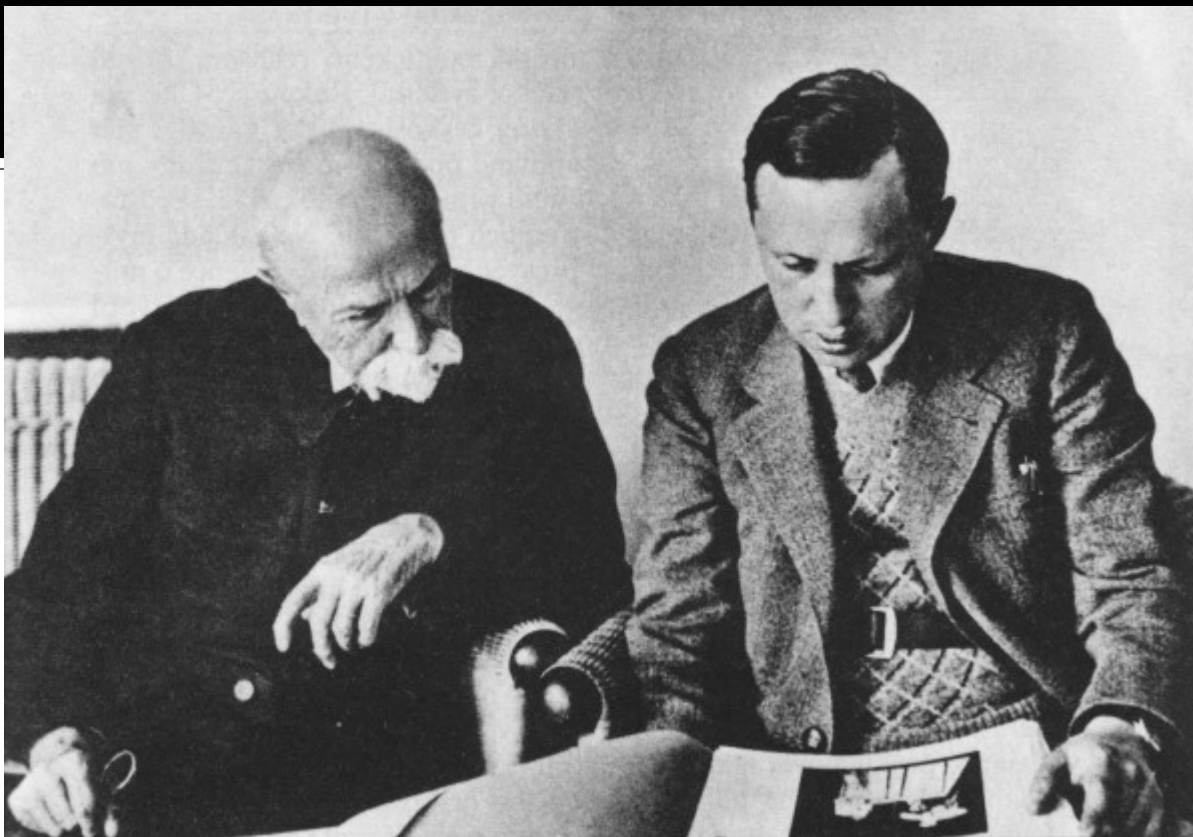

Karel Čapek

- český spisovatel světového významu, filozof, novinář, dramatik, překladatel a fotograf
- přesvědčený demokrat, humanista a liberál
- vytvořil útvar zvaný sloupek
- varuje před nebezpečím překotného technického vývoje, válkou a totalitními režimy
- filozofie pragmatismu – neexistuje žádná absolutní pravda, každý má svou pravdu, pravdivé je to, co je mi užitečné

Život Karla čapka

- narodil se v Malých Svatoňovicích (z rodiny venkovského lékaře, dva sourozenci)
- studoval na gymnáziu v Hradci Králové, odkud musel po odhalení jím organizovaného protirakouského spolku přestoupit do Brna, pak do Prahy
- Praha, Berlín, Paříž - studia filozofie, estetiky, dějin výtvarného umění a filologie
- pro svou nemoc nebyl odveden do armády a nemusel se účastnit bojů v první světové válce, přesto byl touto válkou velmi ovlivněn

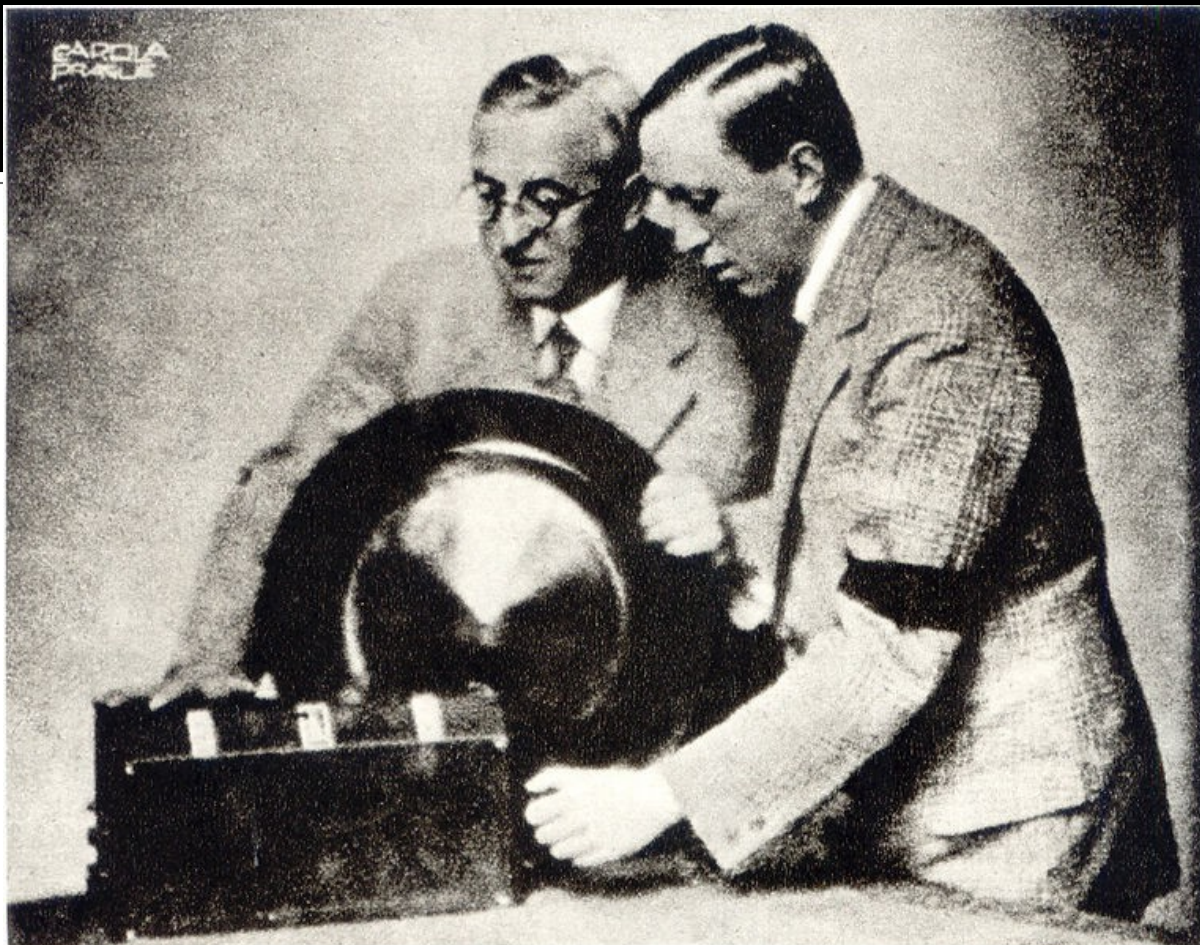

Karel Čapek s T.G.Masarykem v roce 1931

Obrázek dostupný na: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:T._G._Masaryk_a_K._%C4%8Capek.gif
Autor: Neznámý, Pod licencí: Public domain

Život Karla čapka

- v mládí byl soukromým učitelem šlechtické rodiny Lažanských na zámku Chyše u Žlutic
- pracoval jako knihovník v Národním muzeu
- od roku 1921 redaktorem Lidových novin

Bratři Čapkové u rádia

Obrázek dostupný na : http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Karel_Josef_Capkovi_radio.jpg
Autor: Neznámý, Pod licencí: Public domain

Život Karla čapka

- dramaturg vinohradského divadla,
zakladatel české pobočky PEN klubu
- velmi a rád cestoval – Anglie,
Skandinávie, Holandsko, Itálie,
Španělsko
- oženil se s herečkou Olgou
Scheinpflugovou, děti neměli

Socha bratří Čapků v Malých Svatoňovicích

Obrázek dostupný na: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Mal%C3%A9_Svato%C5%88ovice_-_brat%C5%99i_%C4%8Capkov%C3%A9.jpg
Autor:: Michal Louč, Pod licencí: Creative Commons Attribution 3.0 Unported

Život Karla čapka

- Mnichov – osobní katastrofa, zhoršení zdravotního stavu
- Osobní útoky českých nacionalistů po Mnichovu ještě zesílily
- 25. 12. 1938 podlehl v Praze zánětu plic, 16. března 1939 si pro něj přišlo gestapo – stejně by možná nepřežil

Dílo:

Obrázek dostupný na: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Karel_%C4%8Capek.jpg
Autor: Neznámý, Pod Licencí: Public domain

Charakteristika uměleckého stylu

- velmi osobitý styl
- čtivý, bohatý, zároveň ale srozumitelný, prostý, lidový jazyk s laskavým humor
- schopnost dotknout se podstaty na malém prostoru - zdánlivá drobnost poslouží k zobecnění problému – mistr zkratky

Sci-fi a protifašistická díla

- hlavní téma - střet lidství a morálky s vědou a technikou
- objevy a vynálezy, které měly lidem usnadnit život, se nakonec obracejí proti nim
- věda předbíhá morálku
- varování před fašismem a válkou

Továrna na absolutno (1922)

- objev zvláštního karburátoru na spalování hmoty (obraz atomové energie) uvolňuje z hmoty zároveň duchovní absolutno, které negativně ovlivňuje lidi, vyvolává v nich fanatismus a vede k válce

Válka s mloky (1936)

- je psána formou reportáže.
- námořník českého původu van Toch objeví v moři učenlivé mloky, které začnou lidi využívat pro své potřeby. Mloci se však vzbouří proti lidem a začnou je ohrožovat. Román končí okamžikem, kdy se objeví první mlok ve Vltavě v Praze. Kniha je varováním před fašismem.

Krakatit (1924)

- název podle indonéské sopky Krakatau,
- snaha o zneužití zázračné výbušniny k ovládnutí světa.
- hlavní hrdina - mladý inženýr Prokop objevil třaskavinu krakatit, která je mu ukradena. Během své snové cesty poznává, že všichni chtějí použít jeho vynález použít k získání moci. V závěrečném rozhovoru se staříkem poznává, že se mají vyrábět jen prospěšné věci.

Drama

- *RUR (1920)*- Rossum's Universal Robots - Sci-fi vize světa, v němž veškerou práci převezmou roboti, kteří nakonec vyhubí celé lidstvo.
- postavy: Helena Gloryová, ředitel továrny Domin, stavitel robotů Alquist, roboti Primus a Helena.
- poselstvím hry je naděje, že roboti objeví lásku, polidští se a vytvoří nové lidstvo.

Plakát na Čapkovu hru RUR

Obrázek dostupný na:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:R.U.R._by_Karel_%C4%8Capek_1939.jpg

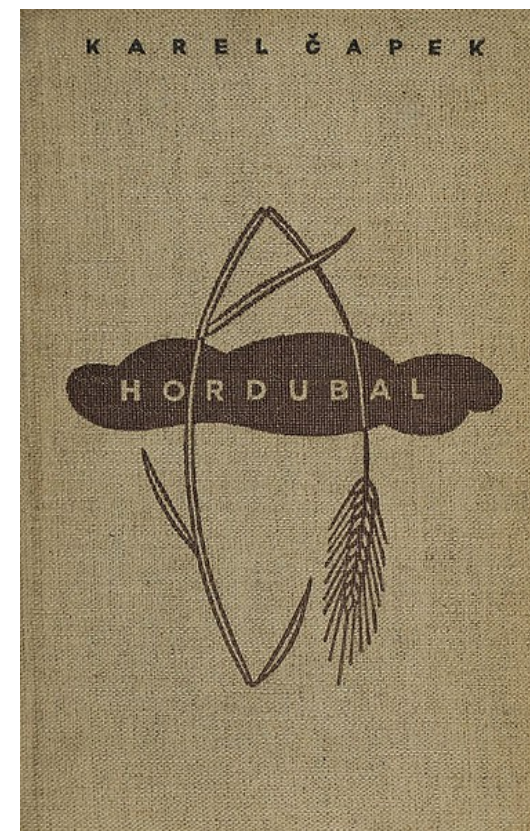
Autor: Neznámý, Pod licencí: Public domain

Drama

- *Bílá nemoc (1937)* – rozšiřující se fašismus zachvátí celý národ. Doktor Galén, který zná jediný lék na bílou nemoc, je zlynčován davem, když chce donést svůj lék.
- *Matka (1938)* – Matka vede rozhovory s duchy svých synů a odmítá poslat svého posledního syna do války, když ale zaslechne, že jsou zabíjeny i ženy a děti, dává i svému poslednímu synovi do rukou pušku.

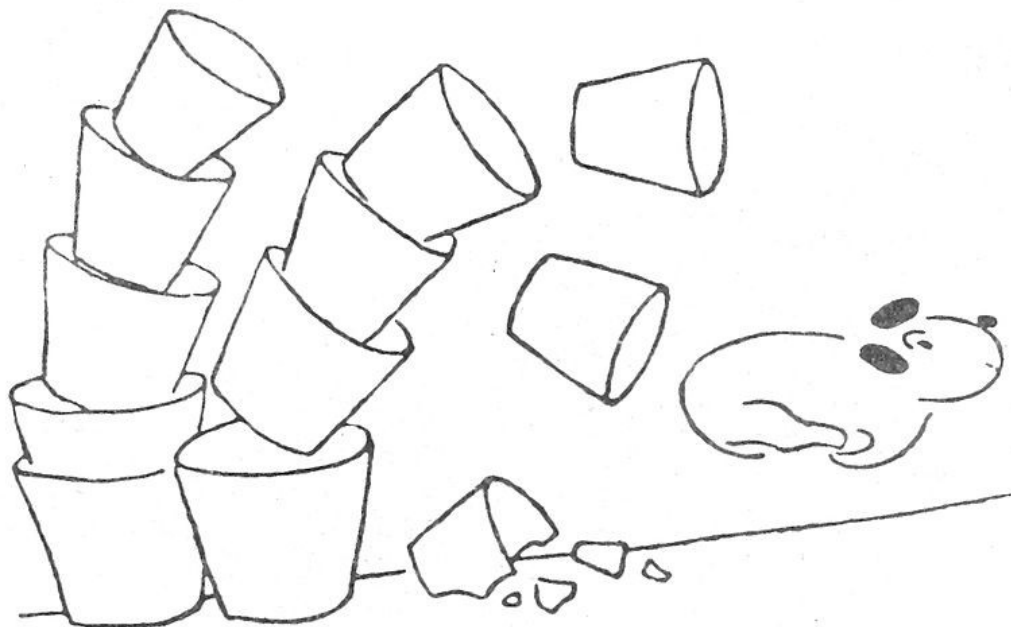
Povídky a tvorba pro děti

- *Volná trilogie povídek - Hordubal, Povětroň a Obyčejný život (1933 – 34),* ve které Čapek rozvinul svou oblíbenou metodu vyprávění, v němž daný příběh popisuje z pohledu hned několika osob. Výsledný dojem a interpretaci skutečného průběhu událostí pak autor nechává na samotném čtenáři.
- *Obyčejný život* – Železničář vypráví svůj život, který se zdá tuctový, čtenář ale postupně zjišťuje, že nebyl vůbec obyčejný).

Povídky a tvorba pro děti

- *Zahradníkův rok* – humorná knížka o zahradničení
- *Povídky z jedné kapsy* (1929)
- *Povídky z druhé kapsy* (1929)
- *Devatero pohádek* (1932)
- *Dášenska aneb život štěněte*

Kresba z knihy Dášenka aneb život štěněte

Zdroj:

- CHALOUPKA O., *Setkání s českými spisovateli*, Praha: Albatros, 1989. str.121.
- BAUNER A., *Čeština na dlani*, 1.vydání Olomouc: Rubico 2000.ISBN 80-85839-56-3. str. 181-183